

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1927
12 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Nova Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon šte. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: K mednarodnemu političnemu položaju. — Naša notranja politična situacija. — Podlistek: Ob desetletnici smrti Dr. Janeza Ev. Kreka. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Dopisi. — Inserati.

K mednarodnemu političnemu položaju.

Kočevje, 10. oktobra 1927.

Svetovna politika se zadnje čase nekako meša in zapleta, da jo tudi onemu ni lahko razvozljati, ki pozna zgodovinski razvoj vseh držav, psiho njih ljudstev, gospodarstvo in tendence posameznih držav in narodov. Vsled tega kratek pregled in razvrstitev bistvenih, odločilnih dejstev ne bo škodil.

Pri presoji mednarodne in svetovne politike ne smemo spustiti iz vidika, da jo obvladuje bela rasa. To je Evropa v zvezi s Severno Ameriko, točneje z Zedinjenimi državami Severne Amerike. Navzlic vsem nasprotstvom med posameznimi državami bele rase se opaža med njo gotova solidarnost. Ta solidarnost se negativno očituje v bojkotu boljševiške Rusije, ki je uvedla komunizem in absolutizem v svoji državi nasproti individualizmu in liberalizmu zapadno evropske demokracije in pa gospodarstva, in pa v dejanstveni medsebojni sopolmoči belih ljudstev nasproti nebelim, kolonijalnim rasam Afrike, Azije, Polinezije itd. Pozitivno se očituje ta solidarnost v solidarnem čuvanju, negi in razvitku zapadno-evropske civilizacije, kulture in principov demokracije, ki zajamčuje tako posameznemu pripadniku kot posameznim narodom te skupine svobodno in individualno existenco in razvoj na podlagi skupne duševne usedline humanosti in tehniškega raz-

voja kot najplemenitejši plod človeškega duha.

Politično in gospodarsko merodajna nad belo raso je torej zapadno-evropska demokracija. Med to razlikujemo več skupin: predvsem anglosaško, kateri pripada tudi cela Severna Amerika, potem Francosko, nadalje njej deloma sorodno južno-evropsko-romansko (Italija, Španija, Portugal), skandinavsko, nemško ali srednjeevropsko in srednjeevropsko — balkansko. Gospodarsko in politično območje vseh teh skupin je v gotovem medsebojnem ravnotežju, ki ga vzdržujejo izvanredno zapleteni medsebojni interesi, za katerih urejevanje v slučaju konflikta obstoja Društvo Narodov v Ženevi.

Svetovna vojna od l. 1914 do 1918 ne pomeni nič drugega, kot da je nemška skupina, prajzovska Nemčija, hotela nadvladati vse te skupine ter jih potegniti pod svoje politično in gospodarsko nadvlado. Ta naskok se je Nemčiji ponesrečil in z mirovno pogodbo v Verzaju (Versailles) je plačala Nemčija delne stroške tega poskusa ter prevzela primerno kazen in pokoro. Podobno tudi njeni trabantje, ki so morali sklepati vsak zase pred svetovnim forumom v Parizu mirovne pogodbe kot so jih zavezniki smatrali za primerne.

Motritelec svetovne politike mora danes izhajati še vedno iz tega dejstva in njegovih posledic. Nemčija in njeni trabantje smatrajo, da jih usiljeni mir ne veže. Vsled tega se mu pokore le vsled svoje

nemoči, ker so preslabi, da bi z mirovnimi pogodbami ustvarjene pogodbe, razmere in države spremenili. Da se Nemčija ne more ganiti, skrbi zveza Anglije in Francije s Poljsko (Velika Antanta), za pohlevnost Madžarske in Bolgarije pa Mala Antanta (Češka, Jugoslavija in Romunija), Turška je pa po vojni spremenila svoj ustroj in se umaknila v Azijo, vsled česar za evropsko politiko ne prihaja več dosti v poštev.

Dočim se skandinavska skupina s Holandsko v splošnem strinja z načeli Velike Antante, zavzima jo le bolj nevtralnost stališče, se južno evropska-romanska skupina z Italijo na čelu od ostale celote separira, da bi v varovanje svojih interesov delala lažje ekstrature. Pri tem se približuje in naslanja na separatno sfero britanskega imperija, Anglije, da bi tako v okvirju zapadno evropske demokracije, z izkoriščanjem medsebojnih regionalnih razlik, izbila kar največ koristi za sebe. Na čelu te politike, ki hoče s pomočjo Anglije dobiti proti Franciji premoč v Sredozemnem morju, stoji Mussolini. Opozarjamo na Tanger, Tunis, Korziko, Malo Azijo, Balkan. Vendar pa teh stremeljenj ni vzimati preveč tragično. Anglija jih jemlje kot zahteve deteta, ki hoče imeti neko prednost, kar jo pa ne ovira, da ne bi kompenzirala ob priliki svojih obračunov s Francijo tudi ta stremeljenja v primerno svojo korist.

Ta položaj konsolidacije svetovne politike v navedenih smereh ob malenkostnih in naravnih medsebojnih notranjih

Ob desetletnici smrti Dr. Janeza Ev. Kreka.

Irda Gorenjska ga je dala, solnčna Dolenjska porodila na Marijin dan 8. decembra 1865 „šolmastru“, to je mežnarju in učitelju pri Sv. Gregorju nad Ortenekom, nad lepo ribniško dolino in sodraško kotlino. Mati Gorenjka mu je dala ime Janez Evangelist, ime prvega sv. Janeza, ki je sledil rojstvu. Ljubki grički okrog Sv. Gregorja so mlademu Janezku vili že v zgodnji mladosti ljubezen do narave v mlado srce, šola in farovž nagnenje do knjig, do „gospoda“, a mali ljudje kot stanujejo v teh krajih, razumevanje za boli in stremeljenja malega človeka. Tako je prišel Janesek v Ljubljano; z 22 leti je z odliko maturiral potem, ko je izkusil vse zlo ubogega, toda talentiranega, kvišku stremečega slovenskega študenta, kateremu sta glava in srce vedno v primernem ravnotežju. Gospo-

ška Ljubljana s svojimi fino oblečenimi in razvajenimi sinovi, ki so na bolj raskave in slabo oblečene svoje sošolce gledali od zgoraj navzdol, se mu ni prikupila; verjetno že v teh letih se je navzel iz ponosa in gorenjskega prkosa načelnega nasprotstva do bolj-ših ljudi; bil je ponosen na to, da je bil večkrat raztrgan in vedno v oguljeni obleki in nekoliko preveč obrabljenih čevljih, imenujoč druge boljše oblečene sinove „frakarje“. Njegova najljubša družba so bili že takrat majhni, revni ljudje. Njegovo stremeljenje je bila univerza, jus, advokat, toda pravi ljudski advokat, ljudski tribun, ne pa pravdarski dohtar. Kolikokrat je pozneje priznal, da bi bil najbrže kakšen zagrizen liberalni advokat v Ljubljani, „ki bi tarje kar kosmate žrl“, ako bi bil dobil ob maturi 50 gld. posojila, da bi šel s tem denarjem na univerzo. Dodal je vedno, da je večno hvaležen tistim, ki so mu omogočili, da se mu ni posrečilo do-

biti teh 50 gld. In tako je šel ono pot, kot še gre in mora iti na stotine slovenskih talentov: v lemenat. Profesorjem teologije ni ostal njegov talent skrit; posrečilo se je zlo-miti odpor vladike Missije, kateremu se je mladi idealni in podjetni teolog zdel nekoliko opasen in Evangelist Krek je preko lemenata dosegel to, po čimur je toliko hrepenel: piti iz živega vrelca Almae Matris, najvišjega učnega zavoda, univerze. Postal je v kratki dobi dvojni doktor, teologije in filozofije ter se povrnil naskoro kot profesor teologije na semenišče v Ljubljano.

Na Dunaju je dobil mladi teolog vpogled v snovanje in vrenje ljudstva, predvsem v socialno-demokratski in njeni konkurenci krščansko socialni stranki. Preštudiral je tudi organizacijo katoliškega Centruma na Nemškem, ki si je baš takrat v takozvanem „kulturnem boju“ z Bismarckom utrjeval svoje železne postojanke v Južni in Zapadni Nem-

trvenjih brez večjih posledic na zunaj je zasiguran za desetletja. Svetovna demokracija in svetovno javno mnenje je danes tako jako, da kdor bi narušil samovoljno ta mir v svoje sebične namene, se mu bo zgodilo kot Nemčiji in njenim trabantom. Usoda Nemčije je toliko tragičnejša, ker ni pravilno razumela ali hotela razumeti politike Lokarna in Thoirija.

Vzpričo tega položaja smo ob pravilni obrambi svojih interesov tudi mi lahko mirni. Položaj svetovne politike je stabilen.

Naša notranja politična situacija.

Kočevje 9. oktobra 1927.

Volitve v Narodno skupščino dne 11. septembra t. l. so notranje-politični položaj razbistrile in olajšale. Prvikrat v našem skupnem državnem življenju imamo skupščino, ki ima pred seboj fiksen konkreten program dela, ki ga je navedel sedanjí ministerski predsednik v spremnem pismu na kralja, ko je predlagal razpust skupščine. To pismo je konkretno našelo naloge, ki jih mora izvršiti količkaj vesten parlament in ki si jih mora napisati na svoj prapor vsak narodni poslanec, pa naj bo še tako lahkomišljen. Zenačenje zakonodaje, predvsem davčne, finančne, pa tudi sodne in upravne, že kar vpije po vsvaritelju. Ako smo pred ustavo enaki, bomo tudi pred oblastmi, pri davkih, pri pravicah in dolžnostih, ne samo na papirju, ampak dejansko. In nekoliko večji delokrog rabijo naše samouprave, da ne bo treba za vsako malenkost nadlegovati Beograda. Baš v ta namen je sklical koncem septembra v Beograd finančni minister Bogdan Marković predsednike oblastnih odborov, kjer so se ob sodelovanju ministra Slovenca dr. Gosarja sprejeli v tem oziru važni sklepi.

O tem, katero delo mora da izvrši parlament, ni dvoma in so si tudi vse stranke edine. Niso si pa edine v tem, kdo naj to delo izvrši. Jasno je, da vlada. In baš v tej točki nastaja mučna atmosfera v parlamentu. Pri nas so stranke že tako daleč v svojem partizanstvu, da se smatra, da je oni, ki je v vladi, na konju, a oni, ki ni, da je manjvreden, tepen, osmešen. Deloma je seveda to tudi res, ker parlamentarno načelo se pri nas izvaja že z osebnimi nijansami in zafrkacijami, kar vsvarja v nasprotnem taboru odpor, reakcijo, vse skupaj pa slabo atmosfero. Našim parlamentarcem, ki so vsled

strankarije deloma tudi osebno grdo sprti med seboj, manjka tako pri izvajanju parlamentarnih načel kot v opoziciji gotove nonšalanse, dobrohotnosti, obzirnosti, ki je neobhodno potrebna, da ne rečem žentlementstva.

Baš zato je vprašanje, kdo naj izvaja delovni, od naroda in skupščine odobreni program, tako važno, osebno seveda, da mora ministerski predsednik zapretiti z razpustom skupščine in novimi volitvami, ako se vrli od naroda izbrani možje po svojih skupinah ne odločijo hitro na to ali ono stran. To pa je huda pretnja; mandat se lažje drži, kot še enkrat dobi! Baš za to bo težko kaj iz takozvanega „Demokratskega bloka“, ki naj bi z Radićem vred reprezentiral solidno delovno gručo 163 mož, torej absolutno večino parlamenta. Razen tega je Radić v zadnjem času postal nestalen; mož čuti, da je pri snovanju Demokratskega bloka postal ključ na tehtnici in da z nihanjem od obeh strani lahko pobere sladke orehe, drugim, pusti pa znoj in odgovornost. Njegov napad na posl. Behmena iz Davidovićeve zajednice že kaže na to nihanje. A Davidović si misli, da so boljši morda nekoliko komedneje položeni ministerski fotelji njegovih kolegov v vladi, ki imajo odgovarjati njemu, kot pa da se on bori z nestalnim Radićem za sedežem ministerskega predsednika, kjer bi odgovarjal on drugim, posebno v precej verjetnem slučaju neuspeha.

In tako smo po skoro enomesečni prekljariji srečno dospeli do ene jasne točke: pod volitvami postavljena vlada ostane. Volitev radikala Dr. Perića za predsednika skupščine z 206 glasovi večine od 308, radikala Dr. Subotića za predsednika Verifikacijskega odbora, v katerem deluje večina 13 od 21 absolutno zanesljivo, kaže, da ima vlada trdne noge. In ako je bilo še kaj dvoma, ga je razpršil mojstersko izbrani ultimati predsednika vlade Davidovićeve zajednici; vzpričo Radićeve vihravosti se je ta očitvidno odločila za vrabca v roki, dočim je goloba na strehi prepustila drugim. S čimur pa še ni rečeno, da ne bi prišel Sv. Pribičević nazaj v matico, k Davidovićem.

Položaj je torej tak, da imamo po 20. oktobru počakovati intenzivnega dela od izbrane zbornice. In to bo dobro i za narod i za — poslance. S.

! Ali sem že plačal naročnino? Za celo leto 30 Din. !

čiji. Tudi belgijske postojanke tako socijalnih demokratov kot katoliške stranke mu niso bile neznane. Konečno se je zatekel tudi k Poljakom; njihov grandiozni do minucioznosti izpeljani boj proti premočnemu in oholemu pangermanskemu prusaštvu je podžgal v njem močan slovanski čut, ki je bil podkrepjen s temeljnim Krekovim nagnenjem: vedno v pomoč zatiranim. Vsa ta opazovanja je oplodil s študijami Marxa, Engelsa, Bernsteina, Bakunina, Krapotkina itd., pa tudi s spisi njihovih nasprotnikov in posnemalcev ter je tako oborožen prišel v Ljubljano.

Ljubljana je bila takrat zaspana. Prevladovao je sporadično rodoljublje, združeno predvsem v gostilniških omizjih. Padec Nemštva v Ljubljani in po deželi na Kranjskem je vzbudil neke vrste narodnjakarstvo in nekako naprednjaštvo kot bled odsev nemškega liberalizma. Kmet je tičal v nevednosti in strahu pred gospodo, biriči in upniki. Med slednjimi so bili zlasti gostilničarji in različni

špekulanti z zemljo. Takrat so se namreč podirala takorekoč zadnja veleposestva. Kmeta je faktično vse obiralo, najbolj pa različni magnatje po deželi, ki so mislili, da so nekaž več, ako se imenujejo liberalce in so naročeni na „Rodoljuba“ in ev. še „Slov. Narod“. O kakšnem narodnem načrtu, smotrenem delu na kulturnem in gospodarskem polju ni bilo niti sledu. Enako je bilo v politiki. Brez cilja in skupnosti. Prevladovali so osebni momenti. Z Lj. Zvonom so se urili prvi začetniki v literaturi in kulturi slovenski.

V ta pisani vrvež je najpreje posegel Dr. Mahnič s svojim „Rimskim Katolikom“. Postavil je tezo, idejo, kot nekaj vzvišenega, svetega. Katolicizem nad vse. To je aksiom. Vzgojil je kmalu novo odločno mlado duhovniško generacijo. Med kaplani seveda. Liberalizem je proklel, ravnotako tudi vse, kar ni bilo strogo katoliškega. Naskoro mu je sledilo skoro vse mlado duhovništvo čez drn in strn.

Iz NRS.

Predsednikom Kluba narodnih poslancev NRS je bil z izjemo glasu n. posl. Nastasa Petrović izvoljen predsednik vlade g. Velja Vukičević. Druga vprašanja se rešijo pozneje, zlasti glede Glavnega odbora, sklicanja širšega Glavnega Odbora, reorganizacije, razmerja do SLS itd. Najpreje je treba, da se utrdi vlada. Ta bo kot parlamentarno običajno, 20. oktobra, ko se otvori nova sezija skupščine, podala ostavko in šele nato, tej ostavki sledečo vlado, bo smatrati za stabilno. Dokler pa to ni urejeno, morajo strankarska vprašanja v centru počivati.

Seja Okrožnega Odbora NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto se bo vršila začetkom meseca novembra. Do takrat naj vse organizacije točno izpeljejo in izvrše zadnja dva dopisa Okrožnega Odbora glede članstva in glede prispevkov. Organizacije na papirju se ne bodo trpele.

Sreski Odbor NRS Kočevje sklicuje sejo za drugo nedeljo v novembru to je za 13. november ob 10. uri, v prostore kot običajno, Glavni trg št. 18 v Kočevju. Pridejo naj vsi predsedniki in podpredsedniki, ki naj izvrše do takrat svoje seje. Ugotovi naj se zlasti stališče, ki ga zavzemajo člani in krajevne organizacije do stanja, ki je nastalo s tem, da je postala SLS zaveznica NRS. Ugotovi naj se točno zadržanje SLS v okolišju vsake organizacije nasproti NRS ter njenim tendencam in interesom. Konkretni slučaj absolutno potrebni.

Mestni Odbor NRS Kočevje sklicuje sestanek članstva in prijateljev v mestni občini Kočevje za soboto dne 15. oktobra ob 8. uri zvečer v gostilniške prostore „Kiklmatl“ v Kočevju.

Tedenske vesti.

Njegova Svetost patrijarh Dimitrije, vrhovni pastir pravoslavne cerkve Srbov, Hrvatov in Slovencev, je meseca septembra obiskal Slovenijo. Maševal je v Ljubljani, Celju in Rogaški Slatini. Obiskal je vse cerkvene občane svoje cerkve. O naši pokrajini in prestolici se je izrazil jako laskavo. Njegovo Svetost je spremljal na vseh potih širom Slovenije priljubljeni šef pravoslavnih občin v Sloveniji, prečastiti protijerej gospod Dimitrije Janković, ki ga pozna že vsak inteligent v Sloveniji, zlasti pa ga ljubi in visoko spoštuje slovenska deca.

Kar je pomenil Dr. Mahnič na versko političnem polju, to in še veli o več je pomenil Dr. Krek v tisti dobi na gospodarskem. Njegov čut za pomoč zatiranim ga je gnal med priprosto ljudstvo. Videl je nevednost in izkoriščanje kmeta ter njegovo odvisnost od podeželskih magnatov, predvsem trgovcev, ki mu posojujejo denar proti oduškim obrestim. S pomočjo župnišč, zlasti mladih kaplanov, je jel sistematično ustvarjati Hranilnice in posojilnice na zadružni podlagi. S tem je učil ljudstvo štediti in ga navajati k samopomoči, samoupravi. Da ga za ta cilj usposobi in za življenjski boj utrdi, je jel ustanovljati Izobraževalna društva, a nagajajočim trgovcem nasproti je postavil pred nos Konzumna društva. Za delavce je za slučaj brezposelnosti, bolezni in smrti ustanovil Podporna društva kot jih je imel nemški Centrum.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Ukinjeni peti razred srednjih šol zopet upostavljen. Pišejo nam: „Pomanjkljivo izgrajeno osnovno šolstvo po srbohrvatskih pokrajinah naše države, posebno po onih, ki so bile šele pred kratkim osvobodene turškega jarma, nadalje slab prirastek dece v teh krajih med vojnami, ni dajalo takoj po vojni v normalni meri zgrajenemu srednjemu šolstvu toliko dijakov posameznim zavodom, kolikor bi upravičevalo številčno njih obstoj. Vsled tega so radikali pri sprejetju državnega proračuna v marcu mesecu t. l. predlagali, da naj se 36 gimnazij v državi ukine in le 80 ostane. SLS, ki je takrat pod vladno Uzunovića sodelovala na tem zakonu, tkzv. finančnemu zakonu, navzlic pomislekom iz Slovenije, češ, da bi bila taka ukinitve za Slovenijo škodljiva, ni ugovarjala in tudi ni zahtevala dodatka, da za Slovenijo ta določba ne velja, ampak je gladko glasovala za ta zakon. Sprejet je bil le s pomočjo njenih glasov. Da v tkzv. blejskem sporazumu tudi ni napravila glede Slovenije v tem oziru nobene izjeme, dokazuje odlok bivšega ministra prosvete Dr. Perića, ki sigurno ni brez soglasja obeh šefov vladnih strank, Vukičevića in Dr. Korošca, z eno potezo peresa ukinil 36 konkretno naštetih zavodov, med njimi tudi v Ljubljani, Kočevju, Mariboru in Ptuj. Take stvari se ne delajo brez soglasja. Tudi izjave odločilnih politikov SLS o tej stvari zasebnikom nasproti potrjujejo dejstvo, da je bila SLS za ukinitve srednjih šol tudi v Sloveniji. Cela stvar je bila v centrali z demisijo Dr. Perića in odpotovanjem novega ministra prosvete v Ženevo tako spretno inscenirana, da so številne deputacije morale trkati na gluha ušesa, to je na neodločilne uradniške moči po ministerstvih, odločilne osebe pa ni bilo nobene. Toda gospodje so delali račun brez krčmarja. Ta krčmar je bil — Dr. Kumanudi, prosvetni minister, ko se je povrnil iz Ženeve in zvedel od prijateljev in tovarišev poslancev za splošno ogorčenje. Pogledal je akt Dr. Perića in našel, da je glasom spisov njegov prednik sam, brez ministerskega sveta itd. odločil, katere srednje šole se ukinejo in katere ostanejo. Vsled tega je imel prosvetni minister Dr. Kumanudi lahko stališče: ako je smel njegov prednik z eno potezo peresa vse podreti, je smel on kot enakopraven naslednik z drugo potezo zopet popraviti. Veselje nad tem res prosvetnim dejanjem gospoda ministra Dr. Kumanudija je v prizadetih krogih in krajih nepopisno; mnoge matere so si od radosti brisale oči in blagoslovljale v duhu srečno roko gospoda ministra. Na stotine izgubljenih eksistenc, izgubljenih študentov, ki bi ne mogli iti drugam študirat vsled pomanjkanja sredstev, je zopet rešenih, na stotine družin zopet srečnih. Vsaka mestna občina, kateri je go-

spod Dr. Kumanudi rešil zavod, ga imenuje lahko za svojega častnega občana kot enega svojih največjih dobrotnikov.“ — Tem izvajanjem se pridružujemo v polnem obsegu. Gospod Dr. Kumanudi je danes v vseh prizadetih krogih brez dvoma najbolj popularen mož.

Komite Makedonstvujuščih je s pomočjo lire zopet na delu. V četrtek dne 6. oktobra t. l. popoldne je bil na javnem trgu v Štipu ustreljen meni nič tebi nič eden najboljših naših mlajših generalov, brigadni general Mihajlo Kovačević, odličen organizator, narodni in kulturni delavec, zlasti v Sokolu, ter komandant v Štipu. Napadalcii so prišli iz Bulgarije kot odposlanci makedonskega generala Protogerova iz Sofije ter so v zmedi ušli. Zadnje vesti potrjujejo, da so jih naši vjeli v bližini Radovišta, ko so hoteli prekoračiti bolgarsko mejo. Ta napad je v zvezi s par dni preje izvršenimi atentati pri Gevgeliji, Klisuri in Solunu na našo zono izzval v celem prebivalstvu brez razlike plemena silno ogorčenje. Priprost človek se sprašuje, kako si drzne sosedna država dopuščati, da obstoje na njenem ozemlju organizacije, katerih edini cilj je proizvajanje zločinov na debelo na ozemlju sosedne države in proti njenim državljanom, ki vrše mirno in dostojno v območju internacionalno in sosedsko priznane države in v okvirju veljavnih zakonov le svojo dolžnost? Pomislimo samo, kaj bi bilo, ako bi naša država na pr. nasproti Italiji kaj podobnega trpela in dopustila, da se izvaja! Strelji, ki so zavratno umorili našega generala, so bolešno odjeknili v srcu vseh Jugoslovancev. Nehote so se stisnile pesti, in ljudstvo je v mintingih, shodih in slučajnih družbah dajalo duška nad takim divjaškim početjem z zahtevo, da se temu naše države in nacije nedostojnemu stanju napravi konec. Ako ne more tega storiti bolgarska vlada sama, pa naj stori z našo pomočjo. Naša armada premore danes dva miliona bajonetov in je oborožena že tako, da se lahko dostojno postavi ob bok marsikateri armadi tudi kakšne bahave velesile. Mirno in brez strahu. In to z vsakim dnem dostojnejše. Zavedamo se, da naša bodočnost prihaja. Žrtve kot pok. Mihajlo Kovačević le strnjujejo naše vrste, vjeklenjujejo našo voljo in utrjujejo naš cilj. Mihajlo Kovačević je padel, toda na njegovo mesto jih bo stopilo sto, in navdahnjenih z mučeniško krvjo svojega vzornega prednika. Kri pa vstvarja čudeže. To je lahko videl te dni ves svet. Ni bil še kmalu kakšen junak tako pokopan kot je bil junak, general in Sokol Mihajlo Kovačević v nedeljo 9. t. m. v Beogradu. Njegova kri, ki je razmočila južno srbsko zemljo, jo je s tem spojila še ožje z nami vsemi. Južna Srbija ali Primorska, Dalmacija ali Vojvo-

dina — vse so nam enako drage. A v uri odločitve bodo šli pred nami heroji, da nam pokažejo pot; na njih čelu se bo z zlatokrvavimi črkami bleščalo ime: Mihajlo Kovačević. Slava junaku, ki je padel na braniku naše bodočnosti!

Z zaroko bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso ne bo nič.

Dijaški Dom Kočevje ima letos v svojem srednješolskem internatu 108 dijakov. Državna realna gimnazija v Kočevju izkazuje 315 učencev. Za Božič prinesemo interesantne slike o tem.

Tekstilna industrijska družba Kočevje je prvi veliki svoj objekt že spravila pod streho. Naskoro se začne z vmontiranjem strojev, ki jih je aviziranih 300 vagonov. Tvorica bo imela nad 500 statev ter bo nadkriljevala Tržič in Kranj. Razen mojstrov bodo zaposlene samo domače moči, ki jih bo podjetje samo izšolalo.

Stanovanjska akcija v Kočevju. Sklep občinskega odbora z dne 25. junija 1927, da se sezida v Kočevju eno veliko stanovanjsko hišo, ob enem tudi kot magistrat, in pet eno- do dvodružinskih hiš, je v vsakem oziru pravomočen. Proti temu sklepu se je namreč pritožil trgovec Alois Kresse, ki je predsednik Kluba nemških odbornikov. Ta klub se namreč seje 25. junija t. l. ni udeležil. Predsednik Oblastnega odbora gospod Dr. Natlačen je zavrnil pritožbo gospoda Kresseta kot popolnoma neutemeljeno, ker se je uradoma dognalo, da je veliko pomanjkanje stanovanj v Kočevju in da je taka socialna akcija vsled tega nujno potrebna. Tudi drugi ugovori Alojzija Kresseta kot glede kočevskih obrtnikov, češ, da nimajo potrebnega materiala itd., so se izkazali kot jalovi. Ker so gospod Kresse in njegovi zaplečniki s pritožbo pogoreli, se ni noben prijatelj gospoda Kresseta več pritožil in sklep o zidanju je pravomočen. Sedaj je treba v občino le še delovne, sposobne in voljne može, da to akcijo pametno izpeljejo, ne pa da bi jo zavirali kot so jo s pritožbo že. Razumi se samo po sebi, da se mora stanovanjsko akcijo izpeljati brez vsakih bremen za davkoplačevalce, podobno, kot se je to že storilo po nekaterih drugih mestih.

Slovenske gimnazije so zopet upostavljene. Tako v Ljubljani kot v Kočevju, Mariboru in Ptuj. Veselje in zadoščenje nad tem dejstvom je vseobče. V Kočevje je prišla ta vest n. pr. že v sredo ob pol 9. uri zjutraj na župana s podpisom Dr. Žerjava. Drugi poslanci se niso odzvali. Mestno županstvo je to vest s plakatiranjem

Ali sem že plačal naročnino? Za celo leto 30 dinarjev.

Zadružna gospodarska banka d. d., Ljubljana

podružnica KOČEVJE, Ljubljanska cesta.

Centrala Ljubljana.

Delniška glavnica in rezerve: nad 16.000.000 Din.

Vloge: nad 250.000.000 Din.

Promet: nad 11.000.000.000 Din.

Nakup in prodaja valut in deviz po dnevnem kurzu.

Vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice proti ugodnemu obrestovanju.

Nakazila v tu- in inozemstvo najhitreje in najceneje.

Podružnice: Celje, Djakovo, Kočevje, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Sibenik.

Ekspozitura: Bled.

Menični eskont. Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Kulantna provedba vseh bančnih poslov.

hitro razširilo po mestu. Ta vesela novica je švigala kot blisk od ust do ust. Dobro uro pozneje je prišla uradna brzjavka na ravnateljstvo državne gimnazije. V Kočevje so se vrnili doslej razen enega vsi učenci petošolci. Enajstim je z upostavitvijo rešena eksistenca. Razred šteje 33 dijakov. Gospodu prosvetnemu ministru in vsem, ki so resno posredovali, najlepšo zahvalo.

Pravniški kongres se je v dnevih od 23. do 26. septembra t. l. prav lepo završil v Sarajevu.

Občinske volitve v Ljubljani so se vršile dne 2. oktobra. Od 49 mandatov so dobili demokratje 23, sccijalisti 2, SLS 19, NRS 2, komunisti 2 in Gospodarska lista (SLS) 1. Računi se, da bodo večino sestavili demokratje in socijalisti. Ta bo tem sigurnejša, ako bodo komunistični mandati po zakonu o zaščiti države razveljavljeni. Ne da se zakriti, da SDS v Ljubljani trajno in solidno napreduje. Največ zaslug na tem napredku ima najbrže — zveza SLS z radikali, ki je zbudila marsikakega spečega naprednjaka ter ga uvrstila v napredne vrste SDS. Ljubljanska NRS je obdržala staro število glasov, oziroma je še nekoliko napredovala.

Dopisi.

Kočevje. — Dne 30. oktobra se vrše v mestni občini Kočevje občinske volitve. Volilcev je 730; od teh 230 Nemcev in 500 Slovencev. Nemci bodo v splošnem nastopili enotno, Slovenci pa najbrže cepljeni po strankah. Zato kočevarska Bauernpartaj po svojih voditeljih precej meša slovensko kašo; dasi v bodoči občinski odbor ne bo Bauernpartaj več dobila kot šest ali sedem odborikov od 25, hoče Slovincem diktirati že vnaprej, kdo naj bo župan itd. Ako so Slovenci navzlic ogromni svoji premoči tako malo možati, da jih kopica Bauernpartaj lahko meša in meče kot hoče, jim tega seveda ne bo nihče branil, toda povemo pa že vnaprej, da NRS ne spada med tiste, ki se puste od Pangermanov še danes komandirati. Na svoji zemlji in svoji lastni državi upamo, da bomo še tudi v Kočevju svoj gospod, navzlic temu, ako bi se v slovenskih vrstah našli različni figamožje in izdajalci, ki jim je sladka beseda zagrizenega Bauernpartajlovca ali dvomljiva čast, izkazana po njegovi milosti, več kot pa čast in ponos Slovenstva. To velja tudi za tiste politične računarje, ki se podajajo Bauernpartaj radi — kmečkih kočevarskih kroglič na deželi. Tudi temu bomo prišli sčasoma v okom, toda s sporazumnim delom, ne pa tako, da eden čez drugega skače in konkurira kako bi se bolj prikupil — Bauernpartajlovcem. Ti so v svoji nadutosti sporazumno enotno listo odklonili, ako se ne prizna njih osebni diktat slovenskim strankam. Nato bodo pa, če ne drugod, pa vsaj pri NRS še dolgo čakali. Njih drevesa, ki rastejo že do neba, bo treba pošteno oštu-

cati. Pripravljene so že škarje in klješče. Ta zgagarski naval Bauernpartajlovcev na slovenske vrste bo vsak pošten Slovenec znal 30. oktobra primerno odbiti.

Dolenjaves pri Ribnici. V nedeljo 9. oktobra se je izvršila blagoslovitev našega Občinskega Doma, ki smo ga postavili ob precej občutljivih stroških sredi vaških zeljnikov. Naš fajmošter Škulj so si dali zapisati moder izrek na poslopje in zraven čestito svoje ime, da bodo še pozni rodovi vedeli, za časa čigaviga fajmoštrovanja smo pregnali, čeprav nekoliko s silo in nejevoljo, starodavne naše zeljnice od vaškega potoka Ribence ter na staro mesto domovja zeljnatih glav podigli visoko palačo z modrim izrekom in imenom vsestransko nam priljubljenega poslanca Škulja. Tako je pravilno; vsaka stvar spada na svoje mesto. Imeli smo poleg različnih blagoslovov tudi slavnostne govore; prvi je pripadel seveda odličnemu prvoboritelju za narodov blagor gospodu Škulju. Drugega je pa držal urednik „Slovenca“ gospod Franc Terseglav. Pri prvem govoru smo nekoliko zdehali, drugi govornik pa — čast, komur čast — je v krasno navdahnjenem govoru govoril kot bi rožce sadil, tako da nas je vse elektriziral. Poslušali bi ga kar cel dan. Stikali smo glave, zakaj da je gospod urednik „Slovenca“ prišel na pomoč našemu poslancu; no zvečer smo pa zvedeli. Zaupali so to stvar sam gospod Škulj enemu občinskemu sve-

tovalcu. Dejali so, da so si že oni nabrali dovolj lovorik za narodni blagor in da morajo uvesti sedaj gospoda F. Terseglava v okraj, ker gospod Terseglav da je določen za njih naslednika v Beogradu. Oni pa da ostanejo potem samo še v Dolenjivasi in bodo lepo živeli od nabrane hvaležnosti ljudstva. Ko so to pripovedovali, skrivaj seveda in zaupno, strogo zaupno, jim je obraz nehote všel v nekoliko bolj resne, da ne rečem kisle gube in pa nekoliko po strani so pogledali na gospoda Terseglava, svojega bodočega naslednika v ljudski slavi in potenju v delu za narod. Pripomnili so pa takoj, da so Kočevjarji za nje in da ne vedo, če bodo z gospodom Terseglavom kontent. Toliko za danes. — V pobožnosti in nabi-ranju posvetnih dobrin zvesto udani faran-

Ali sem že plačal naročnino? Za celo leto 30 Din.

Izdajatelj: Za Okrožni Odbor Narodne Radikalne Stranke Ljubljana-Novomesto: Dr. Ivan Sajovic, Kočevje. Urednik: Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Ena omara za obleko

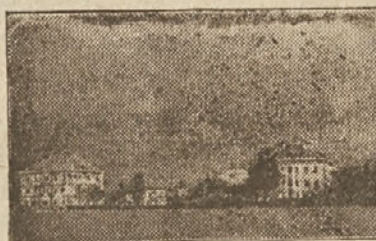
(orehova), omara za perilo (šublakasten), ena postelja s slamnjačo z rjuhami in odejo ter ena srebrna ura se ugodno proda. Naslov v upravi.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija. Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokonzerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%